Journal of Infant, Child and Adolescent Health

Ergenlerin okula uyumları ile sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasındaki ilişki

The relationship between adolescents' adjustment to school and their social emotional learning levels

Nurcan Deniz Köroğlu[a], Tuğçenur Doğan [a, *]

[a] *Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Çocuk Gelişimi Bölümü, Erzurum, Türkiye*

ÖZET

Amaç: Ergenlik dönemi, biyolojik ve psikolojik değişimlerin yaşandığı bir süreçtir ve bu dönemde uyum sorunları yaşanabilir. Ergenlerin bu uyum sürecinde sosyal ve duygusal gelişimlerine katkı sağlayacak beceri ve yeterliliklere sahip olmaları gereklidir. Sosyal açıdan, iş birliği yapabilme, sosyal becerilerde artış ve problem çözme becerilerinde gelişim gözlemlenmektedir. Bu bağlamda, bu araştırma, ergenlerin okula uyumlarıyla sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçlamaktadır.
Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı tiptedir. Araştırma verileri Mayıs 2024- Haziran 2024 arasında Türkiye'nin doğusunda bir il merkezinde öğrenim gören 544 lise öğrencisinden toplanmıştır. Veri toplama araçları olarak Kişisel Bilgi Formu, Okula Uyum Ölçeği ve Sosyal ve Duygusal Öğrenme Ölçeği kullanılmıştır. Toplanan veriler, SPSS 25 programı ile analiz edilmiştir.
Bulgular: Kız öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin erkek öğrencilere göre anlamlı şekilde daha yüksek olduğu belirlenmişken, okula uyum düzeylerinde iki grup arasında herhangi bir anlamlı fark tespit edilmemiştir. Okul etkinliklerine katılan öğrencilerin, katılmayanlara kıyasla sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin önemli ölçüde farklılaştığı gözlemlenmiştir. Etkinliklere katılan öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme ölçeği toplam puanları, özyönetim alt boyutu ve sorumlu karar verme alt boyutu puanlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bununla birlikte, ergenlerin sınıf seviyeleri ile sosyal duygusal öğrenme ve okula uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığı ortaya konulmuştur. Ayrıca ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri ile okula uyum düzeyleri arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır.
Sonuç: Araştırmada ergenlerin okula uyumları ile sosyal duygusal öğrenmeleri arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ergenlerin okuldaki sportif, sanatsal, bilimsel ve kültürel etkinliklere katıldıkça okula olan uyumlarının kolaylaştığı ve sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin de arttığı görülmüştür. Bu bağlamda okullarda bu tür etkinliklere daha çok yer vererek ergenlerin katılması desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Ergen; okula uyum; ortaöğretim; sosyal duygusal öğrenme

ABSTRACT

Purpose: Adolescence is a period of biological and psychological changes, and adaptation problems may be experienced during this period. Adolescents need to have skills and competencies that will contribute to their social and emotional development during this adaptation process. In terms of social cooperation, an increase in social skills and development in problem-solving skills are observed. In this context, this research aims to examine the relationship between adolescents' adaptation to school and their social emotional learning levels.
Method: The research is descriptive. The research data were collected from 544 high school students studying in a provincial center in eastern Turkey between May 2024 and June 2024. Personal Information Form, School Adaptation Scale and Social and Emotional Learning Scale were used as data collection tools. The collected data were analyzed with the SPSS 25 program.
Findings: While it was determined that the social emotional learning levels of female students were significantly higher than male students, no significant difference was found between the two groups in terms of school adaptation levels. It was observed that the social emotional learning levels of students who participated in school activities differed significantly compared to those who did not participate. Significant differences were found in the total scores of the social emotional learning scale, self-management sub-dimension and responsible decision-making sub-dimension of the students who participated in the activities. However, it was revealed that there was no significant difference between the grade levels of the adolescents and their social emotional learning and school adaptation levels. In addition, it was determined that there was a positive and low-level relationship between the social emotional learning skills of the adolescents and their school adaptation levels.
Conclusion: In the study, it was determined that there was a low-level positive relationship between the school adaptation of the adolescents and their social emotional learning. It was observed that as the adolescents participated in the sports, artistic, scientific and cultural activities at school, their adaptation to the school became easier and their social emotional learning levels increased. In this context, the participation of adolescents should be supported by giving more space to such activities in schools.

Keywords: Adolescent; school adaptation; secondary education; social emotional learning

Bu çalışma TUBİTAK 2209A projesi olarak desteklenmiştir.

* **Corresponding author.**
E-mail address: yilmazt@atauni.edu.tr (T.D)

Geliş Tarihi / Received: 04.01.2025 **Kabul Tarihi**/Accepted: 21.03.2025

Giriş

Ergenlik dönemi, çocukların gelişim özelliklerini, büyüme süreçlerini ve davranışlarını anlamak açısından büyük bir öneme sahiptir. Bu dönemde çocuklar, ergenlik yıllarına zemin hazırlayan önemli fiziksel, bilişsel ve sosyal değişimler yaşarlar. Bu nedenle, ön ergenlik çağındaki çocuklar ve aileleri için, ergenlikle bağlantılı gelişimsel geçişleri yönetme konusunda rehberlik sağlamak kritik bir süreçtir (Wade, Almendingen & Robinson, 2022). Ergenler, yetişkinliğe geçiş sürecinde biyolojik ve psikolojik farklılıklar yaşarken bazı uyum problemleri de beraberinde gelebilmektedir. Uyum sürecinde bireyin sosyal ve duygusal gelişimi için yeterli düzeyde beceri ve yetkinliklere sahip olması gerekmektedir. Sosyal duygusal öğrenmenin ergenin kendi yaşantısı ve toplum üzerinde oldukça geniş bir etkisi vardır. Sosyal duygusal öğrenme düzeyleri yüksek olan ergenlerin akademik başarılarının daha yüksek olduğu, okula ilgilerinin arttığı, okuldan iyi bir dereceyle mezun olup iş bulma olasılıklarının arttığı bilinmektedir. Toplumsal yönden ise iş birliği yapabildiği, sosyal becerilerinde ve problem çözme becerilerinde artış olduğu görülmüştür. (Bencivenga & Elias, 2003).

Okula uyum süreci, akademik, sosyal ve duygusal olmak üzere üç temel boyutta ele alınmaktadır (Ratelle, Duchesne & Guay, 2017). Akademik boyut, öğrencilerin derslerdeki başarı düzeylerini, verilen ödevleri ve sınıf içi etkinlikleri tamamlama biçimlerini kapsamaktadır. Sosyal boyut, öğrencilerin sınıf arkadaşları ve öğretmenleriyle uyumlu ilişkiler kurmasını, iş birliği yapmasını ve sosyal etkinliklere katılımını içermektedir. Duygusal boyut ise, öğrencilerin stres ve baskı gibi durumlarla başa çıkma yöntemleriyle ilgilidir. İnsan doğası gereği sosyal ve duygusal bir varlık olduğundan, bu yönlerini geliştiren bireyler sosyal problemleri çözmede ve insan ilişkilerinde daha başarılı olurlar. Sosyal duygusal öğrenme, bireylerin olumlu gelişimini desteklerken, okul başarısını ve uyumunu da artırmaktadır (Oberle, Schonert-Reichl, Hertzman & Zumbo, 2014).

Uyum sürecinde, ergenlerin sosyal ve duygusal gelişim açısından yeterli beceri ve yeterliliklere sahip olması önemlidir. Bu becerilere sahip öğrencilerin daha yüksek okul başarısı ve uyum sergilediği söylenebilir. Okula uyumu yüksek olan öğrenciler, okulun kurallarına bağlı kalır, derslere aktif katılım gösterir ve kişilerarası ilişkilerde başarılı olurken (Demirci, 2019), uyum sağlayamayan öğrenciler olumsuz duygusal durumlar yaşayabilir ve antisosyal davranışlar gösterebilir (Arslan & Balkıs, 2014).

Okula uyum sürecini başarıyla tamamlayan öğrencilerin daha yüksek akademik başarı elde ettiği ve çevresiyle daha sağlıklı ilişkiler kurduğu düşünülmektedir. Ancak bu süreçte sorun yaşayan öğrenciler, sosyal yaşamlarında da zorluklarla karşılaşırken, uyum sürecini başarılı bir şekilde tamamlayan öğrenciler sosyal problemlere daha az maruz kalmaktadır (Schwardz ve ark., 2001). Öğrencilerin ailelerinden sonra en fazla zaman geçirdikleri sosyal ortam olan okul, onların iletişim becerilerini geliştirmelerine ve sosyal hayata uyum sağlamalarına da katkı sunmaktadır (Yalçın, 2023).

Özellikle çocukluk ve ergenlik döneminde, sosyal-duygusal davranışların desteklenmesi; sağlıklı ilişkiler kurma, iş birliği içinde çalışma, başkalarının haklarına ve duygularına saygı gösterme, olumsuz talepleri reddetme, gerektiğinde yardım isteme, empati yapabilme ve arkadaş çevresince kabul görme gibi önemli becerileri kazandırmaktadır (Durualp, 2024). Bu araştırmada, dokuzuncu, onuncu ve on birinci sınıfta öğrenim gören ergenlerin öz farkındalık, öz yönetim, sosyal farkındalık, ilişki becerileri ve sorumlu karar verme gibi sosyal duygusal öğrenme becerileri ile okula uyum düzeyleri arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır;

1. Ergenlerin cinsiyetleri ile okula uyum düzeyleri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Ergenlerin sınıf düzeyi ile okula uyum düzeyleri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

3. Ergenlerin akademik başarısı ile okula uyum düzeyleri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Ergenlerin okuldaki etkinliklere katılımı ile okula uyum düzeyleri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Ergenlerin okula uyum düzeyleri ve sosyal duygusal öğrenme düzeyleri nedir?
6. Ergenlerin okula uyum düzeyleri ile sosyal duygusal öğrenme düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

Yöntem

Araştırma Tipi

Araştırma, tanımlayıcı tiptedir.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Araştırma, Mayıs 2024- Haziran 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusundaki bir ilde üç farklı ortaöğretim kurumunda yürütüldü.

Araştırmanın Evreni ve Örneklem Seçimi

Araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim öğretim yılında Türkiye'nin doğusundaki bir il merkezinde ortaöğretim kurumlarında öğrenim görmekte olan 31150 ergen oluşturmaktadır. Okullar basit rastgele örneklem seçim yöntemiyle belirlenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu 266 kız 276 erkek olmak üzere 542 ergen oluşturmaktadır. Örneklem sayısı ise G-Power analizi sonucu, %95 güven aralığında 516 öğrenci olarak belirlenmiştir.

Araştırmaya dahil edilme kriterleri;

- Ergenlerin velilerinden onam alınması,
- Ergenlerin araştırmaya katılmaya gönüllü olması

Veri Toplama Araçları ve Özellikleri

Kişisel Bilgi Formu

Ergenlere ait tanımlayıcı özellikleri içeren 10 sorudan oluşan bir bilgi formudur. Form, öğrencilerin cinsiyeti, sınıfı, akademik ortalaması, okul faaliyetlerine katılım durumları gibi sorulardan oluşmaktadır.

Okula Uyum Ölçeği: Durnalı, Filiz ve Aydın (2018) tarafından Türkçeye uyarlanan Okula Uyum Ölçeği, toplamda 10 maddeden oluşmaktadır. 4 dereceli Likert tipi bir yapı ile oluşturulmuş olan ölçek, şu şekilde değerlendirilir: Ölçekte ters puanlama yoktur. Yüksek puanlar öğrencinin okula uyum seviyesinin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise uyum düzeyinin düşük olduğunu göstermektedir. Yapılan analizler sonucunda, ölçeğin tek boyutlu olduğu, öz değeri 3.879 ve toplam varyansın %48.493 olduğu belirlenmiştir. Ayrıca, ölçeğin faktör yüklerinin 0.40 ile 0.81 arasında değiştiği saptanmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizlerinde Cronbach Alpha değeri 0.84, test-tekrar test güvenilirliği ise 0.68 olarak hesaplanmıştır (Durnalı, Filiz & Aydın, 2018). Bu çalışmadaki Cronbach Alpha değeri ise ,826 olarak hesaplanmıştır.

Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği: Totan (2018) tarafından geliştirilmiş olan Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği, bireylerin sosyal ve duygusal öğrenme becerilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu ölçek, öz farkındalık, sosyal farkındalık, öz yönetim, ilişki kurma becerileri ve sorumlu karar verme becerileri olmak üzere beş ana boyut içerir. Araştırmada, 23 maddeden oluşan uzun form kullanılmış olup, maddeler ters puanlanmamıştır. Toplam puan 23 ile 115 arasında değişmektedir ve yüksek puanlar, bireyin bu

becerilerdeki yüksek seviyesini ifade etmektedir. Güvenilirlik analizlerinde, ölçeğin her bir alt boyutuna ait Cronbach Alpha katsayıları şu şekilde bulunmuştur: Öz farkındalık için α=0.76, Sosyal farkındalık için α=0.70, Öz yönetim için α=0.73, İlişki kurma becerileri için α=0.74, Sorumlu karar verme için α=0.74 ve genel ölçek için α=0.92 (Totan, 2018). Bu çalışmadaki Cronbach Alpha değeri ise ,583 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Bu araştırma, Türkiye'nin doğusunda bir ilde basit rastgele yöntemle seçilen üç lisede öğrenim gören ergenlerle gerçekleştirilmiştir. Tanımlayıcı nitelikte olan bu çalışmada, ergenlerden yüz yüze anket yoluyla veri toplanmıştır. İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan araştırma izni ile okullar ziyaret edilerek önceden öğrenciler aracılığıyla velilere onam formları iletilmiş, onam formlarını imzalayan velilerin çocukları araştırmaya dahil edilmiştir. Sırasıyla sınıflara girilerek ölçekler öğrencilere dağıtılıp, ölçekteki soruların doğru ya da yanlış cevaplarının olmadığı içlerinden geldiği gibi birbirlerine bakmadan doldurmaları gerektiği açıklanarak veriler toplanmıştır. Veri toplama süreci yaklaşık 20- 25 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen verilerin analizi, Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) 25 programı ile gerçekleştirilmiştir. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogorov-Smirnov testiyle incelenmiş ve dağılımın normal olmadığı belirlenmiştir. Sosyo-demografik özelliklerle ölçek puanları arasındaki karşılaştırmalar için Kruskal-Wallis ve Mann-Whitney U testleri kullanılmıştır. Ayrıca, sosyo-demografik özelliklerin okula uyum ve sosyal-duygusal öğrenme düzeyleriyle ilişkisi Kikare testiyle değerlendirilmiştir. Ölçek puanları arasındaki ilişki ise Spearman korelasyon analiziyle analiz edilmiştir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Onay

Araştırma, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Etik Kurulu'ndan 29/03/2024 tarihli ve 2024/03/14 sayılı etik izin alınarak yürütülmüştür. Katılımcılara kimlik bilgilerinin toplanmayacağı, diledikleri zaman çalışmadan çekilebilecekleri açıklanmış ve Helsinki Deklarasyonu ilkelerine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmada kullanılacak olan ölçeklerin geçerlik güvenirlik çalışmalarını yapan yazarlardan alınmıştır. Etik kurul onayı alındıktan sonra ise araştırmanın yürütüleceği ilin İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan E-36648235-605.01-102527174 sayılı izin ile veri toplama süreci başlamıştır.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma Mayıs 2024-Haziran 2024 tarihleri arasında Türkiye'nin doğusunda bulunan bir ilde üç farklı ortaöğretim kurumuna giden ve araştırmaya gönüllü olarak katılan öğrenciler ile sınırlıdır. Araştırma sonuçları bu gruba genellenebilir.

Bulgular

Tablo 1 incelendiğinde, araştırmaya katılan ergenlerin %49.4'ünün erkek ve %39.4'ü onuncu sınıf öğrencisi olduğu, %56.9'unun akademik başarısının sınıf seviyesinde olduğu ve %69.4'ünün bilimsel, sportif, sanatsal etkinliklere katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Demografik özelliklere göre dağılım (n=542)

	Sayı (n)	**Yüzde(%)**
Cinsiyet		
Kız	266	48.6
Erkek	276	51.4
Sınıf		
9	187	33.5
10	127	39.4
11	220	22.7
12	8	4.4
Akademik başarı		
Sınıf seviyesi	318	56.9
Sınıf seviyesinin altında	47	11.1
Sınıf seviyesinin üstünde	179	32.0
Okul etkinliğine katılım durumu		
Katıldım	338	69.4
Katılmadım	155	30.6
Toplam	**544**	**100**

Araştırmaya katılan ergenlerin Okula Uyum Ölçeği'nden aldıkları puan ortalamaları Tablo 2'de verilmiştir. Puan ortalamaları incelendiğinde; ergenlerin OUÖ puan ortalamasının 5.57±0.86 olduğu saptanmıştır.

Tablo 2. Ergenlerin Okula Uyum Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı

Ölçek	**Alabilecekleri Minimum Maksimum Puan**	**Aldıkları Minimum ve Maksimum Puan**	**Alınan Puan Ortalaması X±SS**
OUÖ	1-10	1-5.70	1.00±4.00

Tablo 3 incelendiğinde ergenlerin Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği'nden ve alt boyutlarından aldıkları puan ortalamaları görülmektedir. Puan ortalamaları incelendiğinde; ergenlerin SDÖÖ puan ortalamasının 1.43±5.17 olduğu saptanmıştır

Tablo 3. Ergenlerin Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği puan ortalamalarının dağılımı

		Minimum ve Maksimum	**Ortalama(X±SS)**
Ölçek Alt Boyutları	**Öz farkındalık**	6-28	1.00±5.00
	Sosyal farkındalık	4-20	1.00±16.75
	Öz yönetim	4-20	1.00±13.50
	İlişki kurma becerileri	5-25	1.00±5.00
	Sorumlu karar verme	6-20	1.00±11.25
	SDÖÖ Toplam Puanı	23-115	1,43±5,17

Tablo 4 incelendiğinde kızların sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin, sosyal farkındalık alt boyut puanı ve öz farkındalık alt boyut puanının erkek öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülürken, okula uyum düzeylerinde her iki grup arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p<.05$).

Tablo 4. Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği ve Okula Uyum Ölçeği puanlarının cinsiyete göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (n=542)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalaması	p	r
*Sosyal Farkındalık	Kız	266	293.08	**.002**	**-1.24****
	Erkek	276	250.70		
*Öz farkındalık	Kız	266	298.42	**.000**	**-1.59****
	Erkek	276	245.56		
*Özyönetim	Kız	266	273.78	.738	-0.05
	Erkek	276	269.31		
*İlişki kurma becerisi	Kız	266	290.10	.006	**-1.06****
	Erkek	276	253.58		
*Sorumlu bir şekilde karar verme	Kız	266	289.50	.008	**-1.04****
	Erkek	276	254.15		
Toplam	Kız	266	297.45		
	Erkek	276	246.49	**.000**	**-1.51****
Okula uyum toplam	Kız	266	261.41	.755	-0.05
	Erkek	276	265.53		

*Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği alt boyutları
** Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 5 incelendiğinde, ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin sınıf düzeyi değişkenine göre bir fark oluşturmadığı (p>.05), ancak on birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumlarının dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerine göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmüştür (p<.05).

Tablo 5. Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği ve Okula Uyum Ölçeği puanlarının sınıfa göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (n= 542)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalaması	p	r
*Sosyal Farkındalık	9	187	272.50	.644	-.011
	10	220	260.06		
	11	127	273.02		
*Öz farkındalık	9	187	272.36	.617	
	10	220	270.05		-0.42
	11	127	255.93		
*Özyönetim	9	187	287.65	.082	-.080
	10	220	255.63		
	11	127	258.40		
*İlişki kurma becerisi	9	187	283.92	.110	-.053
	10	220	251.99		
	11	127	258.15		
*Sorumlu bir şekilde karar verme	9	187	282.76	.239	-.059
	10	220	259.92		
	11	127	258.15		
Toplam	9	187	279.98	.388	**-.058****
	10	220	261.39		
	11	127	259.72		
Okula uyum toplam	9	187	271.00	**.004**	.053
	10	220	236.51		
	11	127	289.64		

*Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği alt boyutları
**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 6. Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği ve Okula Uyum Ölçeği puanlarının akademik başarıya göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (n=542)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalaması	p	r
*Sosyal Farkındalık	Sınıf seviyesi	318	278.37	**.033**	-.021
	Sınıf seviyesinin altında	47	215.68		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	277.00		
*Öz farkındalık	Sınıf seviyesi	318	281.87	**.006**	-.044
	Sınıf seviyesinin altında	47	203.39		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	273.99		
*Özyönetim	Sınıf seviyesi	318	276.46	**.012**	-.003
	Sınıf seviyesinin altında	47	208.04		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	282.39		
*İlişki kurma becerisi	Sınıf seviyesi	318	283.31	**.005**	-.056
	Sınıf seviyesinin altında	47	203.81		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	271.34		
*Sorumlu bir şekilde karar verme	Sınıf seviyesi	318	275.98	.053	-.004
	Sınıf seviyesinin altında	47	220.09		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	280.08		
Toplam	Sınıf seviyesi	318	280.81	**.002**	-.032
	Sınıf seviyesinin altında	47	196.70		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	277.63		
Okula uyum toplam	Sınıf seviyesi	318	268.33	.547	-.030
	Sınıf seviyesinin altında	47	275.90		
	Sınıf seviyesini üstünde	179	254.39		

*Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği alt boyutları

Tablo 6 incelendiğinde, ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin akademik başarılarına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($p<.05$). Akademik başarısı sınıf seviyesinde olan ergenlerin ilişki kurma becerisinin ve sosyal duygusal öğrenme becerisi toplam puanının akademik başarısı sınıf seviyesinin altında ve sınıf seviyesinin üstünde olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Öğrencilerin okula uyum düzeyleri ise akademik başarılarına göre anlamlı bir farklılık oluşturmamaktadır ($p>.05$).

Tablo 7. Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği ve Okula Uyum Ölçeği puanlarının okul etkinliğe katılım durumuna göre karşılaştırılmasına yönelik bulgular (n=542)

Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalaması	p	r
*Sosyal Farkındalık	Katıldım	388	282.43	.014	**-.104****
	Katılmadım	155	245.90		
*Öz farkındalık	Katıldım	388	284.09	**.004**	**-.123****
	Katılmadım	155	241.74		
*Özyönetim	Katıldım	388	287.51	.000	**-.161****
	Katılmadım	155	233.06		
*İlişki kurma becerisi	Katıldım	388	280.81	.038	**-.089****
	Katılmadım	155	249.94		
*Sorumlu bir şekilde karar verme	Katıldım	388	287.51	**.000**	**-.160****
	Katılmadım	155	233.16		
Toplam	Katıldım	388	289.07		
	Katılmadım	155	229.27	**.000**	**-.173****
Okula uyum toplam	Katıldım	388	276.09	.003	**-.109****
	Katılmadım	155	233.05		

*Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği alt boyutları
**Korelasyon 0.01 düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 7 incelendiğinde, ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin okuldaki bilimsel, sosyal, kültürel etkinliklere katılma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($p<.05$). Bulgulara göre, okuldaki bu tür etkinliklere katılan öğrencilerin öz farkındalık alt boyut puanı, özyönetim alt boyut puanı, sorumlu bir şekilde karar verme alt boyut puanı ve sosyal duygusal öğrenme ölçeği toplam puanının etkinliklere katılmayan öğrencilere göre daha yüksek olduğu görülmüştür. Ergenlerin okula uyumlarının okuldaki bilimsel, sosyal, kültürel etkinliklere katılma durumlarına göre anlamlı olarak farklılaştığı görülmüştür ($p<.05$). Bulgulara göre, okuldaki bu tür etkinliklere katılan öğrencilerin katılmayan öğrencilere göre okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 8 incelendiğinde, ölçek ve ölçek alt boyutlarına ilişkin korelasyon tablosu görülmektedir. Bulgulara göre; ergenlerin okula uyumları ile sosyal duygusal öğrenmeleri arasında düşük düzeyde pozitif yönde bir ilişki olduğu belirlenmiştir. Ergenlerin okuldaki sportif, sanatsal, bilimsel ve kültürel etkinliklere katıldıkça okula olan uyumlarının kolaylaştığı ve sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin de arttığı görülmüştür.

Tablo 8. Ölçekler ve alt boyutlara ilişkin korelasyon tablosu (n=542)

Ölçek ve Alt Boyutlar	SDÖÖ toplam puanı	OUÖ toplam puanı	*Öz farkındalık	*Sosyal farkındalık	*Özyönetim	*İlişki kurma becerisi	*Sorumlu bir şekilde karar verme
SDÖÖ toplam puanı	1.000	**.410****	**.858****	**.743****	**.694****	**.754****	**.814****
OUÖ toplam puanı		1.000	**.302****	**.312****	**.309****	**.355****	**.377****
***Öz farkındalık**			1.000	**.310****	**.470****	**.546****	**.673****
***Sosyal farkındalık**				1.000	**.400****	**.514****	**.511****
***Özyönetim**					1.000	**.432****	**.595****
***İlişki kurma becerisi**						1.000	**.529****
***Sorumlu bir şekilde karar verme**							1.000

*Ergenlerde Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği alt boyutları
**Korelasyon 0.01 düzeyinde (2-kuyruklu) anlamlıdır.

Tartışma

Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ortaya konmuştur. Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği'nin sosyal farkındalık ve öz farkındalık alt boyutları ile toplam puanları incelendiğinde, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir. Benzer şekilde, Kılcıgil ve diğerlerinin (2009) çalışmasında, kız öğrencilerin erkeklere kıyasla daha gelişmiş iletişim becerilerine sahip olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Akcalan'ın (2016) araştırmasında ise kız öğrencilerde sosyal duygusal öğrenme becerilerinin erkeklere oranla daha yaygın olduğu saptanmıştır. Aynı şekilde, Brown ve Alber'in (2011) çalışması, kız öğrencilerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin erkeklerden daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumun, toplumsal beklentiler ve yetiştirme biçimleri gibi faktörlerle ilişkili olabileceği ilgili literatürde belirtilmiştir (Kabakçı & Korkut, 2008; Akçaalan 2016; Elcik, 2015; Durualp, 2024). Toplumumuzda kızların erkeklere göre iletişim becerilerinin, duygularının daha fazla desteklendiği, erkekler ise "erkek adam ağlamaz" denilerek duygularını yansıtma becerilerinin bastırıldığı düşünüldüğünde elde edilen sonuç oldukça tutarlıdır.

Öğrencilerin okula uyum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Ancak erkek öğrencilerin, kız öğrencilere göre daha yüksek bir uyum düzeyine sahip olduğu ortaya konulmuştur. Bu bulgular, toplumsal normlar ve cinsiyet rolleriyle ilgili beklentilerin, erkek ve kız öğrencilerin okul ortamını algılama ve yönlendirme biçimlerini etkileyebileceğini göstermektedir (Öktem,

2023). Literatürde bu görüşü destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Örneğin, Makas ve Düşünceli'nin (2021) çalışmasında ergenlerin gelecek beklentileri ve okula uyumları arasında benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Ensar ve Keskin'in (2014) ilkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal-duygusal uyumunu inceledikleri araştırmada, cinsiyetin sosyal duygusal uyum üzerinde anlamlı bir farklılık oluşturmadığı görülmüştür. Yoleri'nin (2014) araştırması da cinsiyetin okula uyum için anlamlı bir yordayıcı olmadığını ortaya koymuştur. Literatür incelendiğinde, cinsiyete göre okul uyumunu ele alan araştırmalarda farklı bulgulara ulaşıldığı görülmektedir. Bu çalışmanın sonucuna göre, cinsiyetin okul uyumunda belirleyici bir faktör olmadığı ve kız ile erkek öğrencilerin benzer uyum sorunları yaşadığı ifade edilebilir.

Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Ancak dokuzuncu sınıf öğrencilerinin, onuncu ve on birinci sınıf öğrencilerine kıyasla daha yüksek düzeyde okula uyum sağladıkları görülmüştür. Başka bir çalışmada benzer şekilde, ilköğretim birinci kademedeki öğrencilerin sosyal beceriler konusunda ikinci kademeye göre daha fazla bilgiye sahip oldukları ve bu becerileri daha çok kullandıkları belirtilmiştir. İkinci kademe düzeyinde bu becerilerin daha az desteklendiği ve tutarsız bir şekilde ele alındığı görülmüştür (Nolan, 2023). Dolayısıyla dokuzuncu sınıf öğrencilerinin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin daha düşük olması, bu becerilerin üst sınıflarda daha az işlenmesinden kaynaklanıyor olabilir.

Öğrencilerin okula uyum düzeylerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. On birinci sınıf öğrencilerinin, dokuzuncu ve onuncu sınıflara göre okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu durum, öğrencilerin lisenin son yıllarına geldiklerinde gelecekteki hedeflerine daha fazla odaklanmaları ve bunun okul uyumlarını olumlu etkilemesiyle açıklanabilir (Öktem, 2023). Öte yandan, bazı araştırmalar dokuzuncu sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğunu, on ikinci sınıf öğrencilerinin ise en düşük uyum düzeyine sahip olduğunu ortaya koymuştur (Yalçın, 2023). Literatürde, bu konuda farklı sonuçlara rastlanmaktadır. Örneğin, Aysan ve Uz Baş'ın (2004) çalışması, dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin okula uyum düzeyleri arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermiştir. Öğrencilerin sınıf seviyelerinin değişmesi, okula aidiyet duygularını geliştirebilir, okul hakkında daha fazla bilgi edinmelerine katkı sağlayabilir, akranlarıyla ilişkilerini güçlendirebilir ve öğretmenleriyle daha fazla etkileşim kurmalarına olanak tanıyabilir. Bu durumun, öğrencilerin okula uyum sürecini olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin akademik başarıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Öz-düzenleme becerisinin, bireyin akademik becerilerini geliştirmek için zihinsel yeteneklerini yönlendirme kapasitesi olduğu belirtilmiştir (Zimmerman, 2002). Akademik başarısı yüksek olan ergenlerin ilişki kurma becerisi alt boyutunda ve sosyal duygusal öğrenme ölçeği toplam puanında daha yüksek sonuçlar aldığı görülmüştür. Literatür incelendiğinde, akademik başarının sosyal duygusal öğrenme düzeyleri üzerinde etkili olduğu sonucuna varılmıştır (Mahoney, Durlak & Weissberg, 2018; Panayiotou, Humphrey & Wigelsworth, 2019). Beklediğimiz gibi ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri arttıkça akademik başarıları da anlamlı olarak farklılık göstermiştir. Dolayısıyla ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri desteklendikçe ve geliştikçe de akademik başarıları artacaktır.

Akademik başarı ile okula uyum arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Ancak akademik başarısı daha düşük olan öğrencilerin, okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Bu bulgu, bazı araştırmalarda akademik başarının öğrencilerin okula aidiyet hissiyle ilişkili olmadığı sonucunu desteklemektedir (Capps, 2003; Kılıçoğlu, 2014). Ancak diğer çalışmalar, yüksek akademik başarının daha yüksek okula uyum ile ilişkili olduğunu göstermiştir (Aysan & Uz Baş, 2003; Dağ, 2018; Bellici, 2015). Literatürdeki bu farklı sonuçların okul türlerinin çeşitlilik gösterdiğinden olduğu düşünülmektedir.

Okuldaki bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılan öğrencilerin, sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin katılmayanlara göre anlamlı derecede farklı olduğu belirlenmiştir. Etkinliklere katılım,

özyönetim ve sorumlu karar verme alt boyutlarında, ayrıca sosyal duygusal öğrenme ölçeği toplam puanında anlamlı bir artışla ilişkilendirilmiştir. Bu bulgu, etkinliklerin sosyal duygusal beceriler üzerindeki olumlu etkilerini destekleyen önceki araştırmalarla uyumludur (Garner, Gabitova, Gupta & Wood, 2018; Kırtak-Ad, 2016; Peterson, Gaskill & Cordova, 2018). Grup çalışmaları, paylaşım ve iş birliği gibi unsurların sosyal duygusal öğrenme becerilerini geliştirebileceği düşünülmektedir (Ağırkan, 2021). Sosyal duygusal öğrenme becerilerinin alt boyutları olan öz farkındalık, sosyal farkındalık, öz yönetim, ilişki kurma becerisi, sorumlu bir şekilde karar verme becerilerinin ergenin bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılım sağladıkça destekleneceği düşünülmektedir. Elde ettiğimiz sonuca göre, bu tür etkinliklere katılan ergenler grupla beraber çalışma, iş birliği yapma, karar verme, problem çözme gibi becerilerinin de desteklenerek sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin artacağı ortadadır.

Öğrencilerin okula uyum düzeylerinin bilimsel, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katılım durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Etkinliklere katılan öğrencilerin okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Sosyal becerileri gelişmiş öğrencilerin okula uyumlarının daha kolay olduğu belirtilmiştir (Tunçeli & Akman, 2014; Gülay Ogelman, Önder, Seçer & Erten, 2013). Okulda düzenlenen etkinliklere katılan ergenlerin okula daha kolay uyum sağlamaları, okul ve sınıf kurallarını benimsemelerinin daha da kolaylaşacağı düşünülmektedir. Ergen bu tür etkinliklere katılım sağladıkça okula uyumu da artacaktır.

Son olarak, ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri ile okula uyum düzeyleri arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Sosyal duygusal becerilerin yüksek olduğu durumlarda, öğrencilerin okula uyumlarının daha kolay olduğu görülmektedir. Özellikle karar verme ve öz-yönetim becerileri, günlük yaşamda doğru tercihler yapma ve sorunlarla başa çıkma konusunda öğrencilere yardımcı olabilir (Mettas, 2011; UNICEF, 2020; TÜSİAD, 2019). Akran ilişkilerini destekleyen sosyal beceriler, ergenlerin okul ortamına daha kolay adapte olmalarını sağlayabilir (Gogue, Hiester & Nordstrom, 2010). Sonuç olarak, sosyal ve duygusal beceriler, çocukluk ve ergenlik dönemlerinde kritik bir gelişimsel görev olarak önem taşımaktadır. Bu beceriler, ergenlerin hem bireysel hem de sosyal yaşamlarını olumlu etkileyerek, okula uyum süreçlerini kolaylaştırabilir.

Sonuç

Yapılan çalışmada ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Sosyal Duygusal Öğrenme Ölçeği'nin sosyal farkındalık ve öz farkındalık alt boyutları ile toplam puanında kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek puan aldığı belirlenmiştir. Ancak ergenlerin okula uyum düzeylerinin cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunmuştur. Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermediği bulunurken okula uyum düzeylerinin sınıf seviyesine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. On birinci sınıf öğrencilerinin, dokuzuncu ve onuncu sınıflara göre okula uyum düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ergenlerin akademik başarı ile okula uyum arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken sosyal duygusal öğrenme düzeylerinin akademik başarıya göre anlamlı bir farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Son olarak, ergenlerin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılmaları hem sosyal duygusal öğrenmelerini arttırdığı hem de okula uyum düzeylerini pozitif yönde etkilediği görülmüştür.

Sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin eksikliği, yaşamın çeşitli dönemlerinde farklı sorunlara yol açabilmektedir. Bu nedenle, ailelerin çocuklarını yetiştirirken bu becerilerin kazandırılmasına özel bir önem göstermesi gerekmektedir. Ailelerin, sosyal-duygusal becerilerin nasıl geliştirileceği ve destekleneceği konusunda bilinçlendirilmesi büyük önem taşır. Bu bağlamda, ailelere bu becerilerin kazandırılmasına yönelik eğitimler ve seminerler düzenlenebilir. Ayrıca, okullarda önleyici rehberlik çalışmaları kapsamında öğrenciler için sosyal-duygusal beceri eğitim programları hazırlanmasının yanı sıra, bu programlara

ebeveynlerin de aktif katılımı sağlanmalıdır. Araştırmacılar ise çalışmalarını daha geniş bir örneklem üzerinde yürütmeli ve farklı okul türleri ile eğitim kademelerinde uygulamalar yapmalıdır.

Bu çalışma sonucunda ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri ile okula uyum düzeyleri arasında pozitif ve düşük düzeyde bir ilişki olduğu saptanmıştır. Yeni çalışmalarda bu ilişkinin okula uyum üzerindeki aracılık ve etkileşim etkilerini ortaya koymaya yönelik farklı modeller tasarlanabilir. Çalışmada, okula uyum ve sosyal duygusal öğrenme üzerinde etkili olabilecek cinsiyet, sınıf düzeyi ve ailenin sosyoekonomik durumu gibi değişkenlerin yanı sıra, okulun fiziksel büyüklüğü, sunulan imkanların çeşitliliği, sınıf düzeni, öğrenci sayısının fazlalığı gibi faktörler arasındaki ilişkiler de incelenebilir. Bu sayede, okula uyumu etkileyen farklı unsurların belirlenmesi mümkün olabilir.

Kaynaklar

Ağırkan, M.(2021). Ergenlerde sosyal ve duygusal öğrenmenin incelenmesi. Hacettepe Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı Doktora Programı. Doktora Tezi. Ankara.

Akcaalan, M.(2016). Yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Sakarya Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya

Aysan, F & Uz Baş, A.(2004). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal becerileri ve okul uyumu ile depresyon düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4 (2), 91- 107.

Arslan, G. & Balkıs, M. (2014). Ergenlikte görülen problem davranışlar ve aile sorunları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies,* 1(1), 11-23.

Bellici, N.(2015). Ortaokul öğrencilerinde okula bağlanmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 48-65. https://doi.org/10.17240/aibuefd.2015.15.1-5000128594

Bencivenga, A.S. & Elias, M.J.(2003). Leading schools of excellence in academics, character, and social-emotional development. *Nassp Bulletin,* 87(637), 60-72. https://doi.org/10.1177/019263650308763706

Capps.(2003). Characteristics of A Sense of belonging and ıts relationship to academic achievement of students in selected middle schools in region ıv and vı educational service centers. Texas A&M University. Doktor of Philosophy

Dağ, A.(2018). Mesleki ve teknik anadolu lisesi öğrencilerinin okula uyum süreçleri hakkında nitel bir araştırma. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 7(3), 1995-2012.

Demirci, E. (2019). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin sosyal becerileri ve okula uyum durumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Selçuk Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Çocuk Gelişimi ve Ev Yönetimi Eğitimi Ana Bilim Dalı.Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Durnalı, M., Filiz, B. & Aydın, E.(2018). Okula uyum ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması. *Sakarya University Journal of Education,* 8(3), 115-127. https://doi.org/10.19126/suje.357548

Durualp, E.(2024). Ergenlerin sosyal duygusal öğrenme becerilerinin cinsiyet ve sinifa göre incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies,* 8(26), 13-25. http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2326

Elcik, F.(2015). Üstün yetenekli öğrencilerin çevresinden algıladıkları sosyal destek düzeyi ile sosyal duygusal becerileri arasındaki ilişki. Dumlupınar Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İlköğretim Ana Bilim Dalı. Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı Doktora Tezi. Kütahya

Ensar, F. & Keskin, U.(2014). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin okula uyumları üzerine bir inceleme. *Eğitimde Kuram ve Uygulama,* 10(2): 459-477.

Garner, P.W., Gabitova, N., Gupta, A. & Wood, T.(2018). Innovations in science education: infusing social emotional principles into early STEM learning. *Cultural Studies of Science Education,* 13(4): 889-903. https://doi.org/10.1007/s11422-017-9826-0

Gogue, L.M.S, Hiester, M.A. & Nordstrom, A.H.(2010). Associations among peer relationships, academic achievement, and persistence in college. Journal of College Student Retention: Research, *Theory & Practice*, 12(3): 319-337. https://doi.org/10.2190/CS.12.3.d

Gülay Ogelman, H., Önder, A., Seçer, Z. & Erten, H.(2013). Anne tutumlarının 5-6 yaş çocuklarının sosyal becerilerini ve okula uyumlarını yordayıcı etkisi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 29, 143-152. https://hdl.handle.net/11499/42458

Kabakçı, Ö. & Korkut, F.(2008). 6-8. Sınıftaki öğrencilerin sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 33(148): 77-86.

Kılcıgil, E., Bilir, P., Özdinç, Ö., Eroğlu, K. & Eroğlu, B.(2009). İki farklı üniversitenin beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 7(1): 19-28. https://doi.org/10.1501/Sporm_0000000145

Kılıçoğlu, G.(2014). İngiltere'deki Öğretmenlerin Çokkültürlü Öğretim Yeterlikleri ile Türk Öğrencilerin Kültürleşme Tercihlerinin Okula Aidiyet Duygusu ve Akademik Başarıyla İlişkisi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi. Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı. Doktora Tezi. Eskişehir.

Kırtak Ad, V.N.(2016). Tam stüdyo modelinin fen bilgisi öğretmen adaylarının kavramsal anlamaları ile sosyal duygusal öğrenme, sorgulama ve bilimsel süreç becerilerine etkisi: akışkanlar mekaniği örneği. Balıkesir Üniversitesi. Fen Bilimleri Enstitüsü. Ortaöğretim Fen ve Matematik Öğretmenliği Ana Bilim Dalı. Doktora Tezi. Balıkesir.

Mahoney, J.L., Durlak, J.A. & Weissberg, R.P.(2018). An update on social and emotional learning outcome research. *Phi Delta Kappan*, 100(4): 18-23. https://doi.org/10.1177/0031721718815668

Makas, A. & Düşünceli, B.(2021). Ergenlerde gelecek beklentileri ve okula uyum ilişkisi. *Yaşadıkça Eğitim*, 35(1): 221-234. https://doi.org/10.33308/26674874.2021351264

Mettas, A.(2011). The development of decision-making skills. Eurasia Journal of Mathematics, *Science and Technology Education*, 7(1): 63-73. https://doi.org/10.12973/ejmste/75180

Nolan, A.(2003). The reinforcement and impact of social skills education in secondary school and elementary school students. Doktora Programı, Pacific Lutheran University, Tacoma Washington.

Oberle, E., Schonert-Reichl, K.A., Hertzman, C. & Zumbo, B.D.(2014). Social–emotional competencies make the grade: Predicting academic success in early adolescence. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 35(3): 138-147. https://doi.org/10.1016/j.appdev.2014.02.004

Öktem, D.(2023). Anne babaların evlilik çatışmaları ile ergen çocuklarının akran ilişkileri ve okula uyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi. Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi.İstanbul

Panayiotou, M., Humphrey, N. & Wigelsworth, M.(2019). An empirical basis for linking social and emotional learning to academic performance. *Contemporary Educational Psychology*, 56: 193-204. https://doi.org/10.1016/j.cedpsych.2019.01.009

Peterson, A., Gaskill, M., & Cordova, J.(2018). Connecting STEM with social emotional learning (SEL) curriculum in elementary education. In Society for Information Technology & Teacher Education International Conference (pp. 1212-1219). Association for the Advancement of Computing in Education (AACE) 2018. https://www.learntechlib.org/primary/p/182681/

Ratelle, C.F., Duchesne, S., & Guay, F.(2017). Predicting School adjustment from multiple perspectives on parental behaviors. *Journal of Adolescence*, 54: 60-72. https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2016.11.008

Schwards, D., Mcfadyen-Ketchum, S., Dodge, K.A., Pettit, G.S. & Bates, J.F.(2001). Early behavior problems as a predictor of later peer group victimization: Moderators and mediators in the pathways of social risk. *Journal of Abnormal Child Psychology*, 27: 191-201. https://doi.org/10.1023/a:1021948206165

Totan, T.(2018). Ergenlerde sosyal ve duygusal öğrenme ölçeğinin geliştirilmesi. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 48(48), 41- 58. https://doi.org/10.15285/maruaebd.393209

Tunçeli, H.İ. & Akman, B.(2014). Anaokullarına devam eden 6 yaş çocuklarının sosyal becerilerinin okul olgunluklarına etkilerinin incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 333- 341.

Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD). Sosyal ve duygusal öğrenme becerileri: Yeni sanayi devriminin eşiğinde iş ve yaşam yetkinliklerinin anahtarı raporu. Ankara: Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği. 2019. https://tusiad.org/tr/yayinlar/raporlar/item/10450-sosyal-ve-duygusal-ogrenme-becerileri

United Nations Children's Fund (UNICEF). Leaving no child behind during the pandemic: Children with disabilities and COVID-19. United Nations Children's Fund. https://www.unicef.org/reports/unicef-annual-report-2020

Wade, C., Almendingen, A. & Robinson, E. (2022). How parenting pre-teens compares to other child stages: Identifying opportunities to enhance adolescent mental health and wellbeing. *Children and Society*, 36(6), 12961318. https://doi.org/10.1111/chso.12577

Yalçın, Ş.B.(2023). Ortaöğretim öğrencilerinin duygusal zekâ ve okula uyumlarının öz düzenleme becerilerine etkisi. Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Ana Bilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak

Yoleri, S.(2014). The effects of age, gender, and temperament traits on school adjustment for preschool children. *E-International Journal of Educational Research*, 5(2), 54-66. https://doi.org/10.19160/e-ijer.55208

Zimmerman, B.J. (2002). Becoming a self-regulated learner: An overview. *Theory into Practice*, 41(2), 64-70. https://doi.org/10.1207/s15430421tip4102_2